AJÁNLÁSOK

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

(2011. július 11.)

a „Hosszabb élet, jobb életminőség – A demográfiai változás jelentette lehetőségek és kihívások” című közös kutatási programozási kezdeményezésről

(2011/413/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 181. cikkére,

mivel:

(1) A 65 éven felüli európaiak 2010-ben 87 millió főt tettek ki, számuk 2030-ra várhatóan 42 %-kal, 124 millió főre emelkedik ([1]). A várható élettartam folyamatos emelkedése a közelmúlt egyik meghatározó eredménye. A jelenség ugyanakkor újabb terheket ró a gazdaságra, a társadalomra és az államháztartás fenntarthatóságára.

(2) A népesség elöregedése következtében megnő az igény az állam által nyújtott, életkorhoz kapcsolódó juttatások és szolgáltatások iránt. Az előrejelzések szerint a népesség elöregedése szinte az összes tagállamban jelentős költségvetési hatással fog járni. Összességében véve a jelenlegi politikák alapján az életkorral kapcsolatos közkiadások az EU-ban 2060-ig várhatóan átlagosan a GDP 4,75 százalékával emelkednek, főként a nyugdíjakkal, az egészségügyi ellátással és a tartós ápolás-gondozással összefüggő kiadások révén (amit az ápolás-gondozás ágazatban tovább súlyosbít a munkaerő fogyása, illetve gyakran a munkaerő nem megfelelő szakképzettsége) ([2]).

(3) A munkaképes korú népességnek 2010 és 2060 közötti mintegy 50 millió fővel történő csökkenése és a függőségi ráták ennek megfelelő – jórészt már 2030 előtt bekövetkező – növekedése visszaesést okozhat a GDP növekedésében, ha nem sikerül ezt az aktivitási és foglalkoztatási rátáknak a munkaerő minden szegmensére kiterjedő növelésével és a termelékenység erőteljesebb növekedésével kompenzálni ([3]).

(4) Tekintettel a fogyatkozó és elöregedő népességre, az idősebb emberek aktív és egészséges életének meghosszabbodása, a gazdaságba és a társadalomba való szorosabb bevonásuk, továbbá segítésük a tekintetben, hogy hosszabb ideig tudjanak függetlenek maradni, nagy haszonnal jár a társadalom számára, hiszen ezáltal emelkedik az idősebb emberek és gondozóik életminősége, javul a társadalombiztosítási rendszerek (azaz a nyugdíj-, az egészségügyi és a hosszú távú ápolás-gondozás rendszereinek) fenntarthatósága, továbbá jelentős új piaci lehetőségek nyílnak meg az öregedéshez kapcsolódó innovatív megoldások előtt.

(5) Az Európa 2020 stratégiában az idősödő népesség egyszerre kihívásként és lehetőségként jelenik meg az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés szempontjából, az „Európai digitális menetrend” ([4]), az „Innovatív Unió” ([5]), az „Új készségek és munkahelyek menetrendje” és a „Szegénység elleni európai platform” kiemelt kezdeményezések pedig ezt a témát prioritásként kezelik. Az európai foglalkoztatási stratégiában megjelenő rugalmas biztonságot *(flexicurity)* szolgáló megoldások elismerik a humánerőforrás-politikákban alkalmazott átfogó és az egész életre szóló megközelítés szükségességét a munkaerő-piaci részvétel előmozdítása és a meglévő akadályok felszámolása érdekében.

(6) A Bizottság 2010. szeptember 6-án javasolta 2012-nek az aktív időskor európai éveként való kijelölését, amelynek célja, hogy támogatást nyújtson a tagállamoknak az olyan erőfeszítéseikben, amelyek az idősebb emberek foglalkoztatásban maradásának, tapasztalataik megosztásának, aktív társadalmi szerepvállalásának, továbbá az idős emberek minél egészségesebb, függetlenebb és teljesebb életének elősegítésére irányulnak ([6]).

(7) Sürgősen meg kell erősíteni az egyrészt magáról a népesség elöregedéséről, másrészt az elöregedés társadalmi-gazdasági hatásairól rendelkezésre álló ismereteket a tényekre alapuló szakpolitikai döntések alátámasztására.

(8) Az említett kihívások kezelése és a kínálkozó lehetőségek kihasználása érdekében összehangolt fellépésre van szükség a szakpolitikai beavatkozásokat megalapozó tudományos következtetések megállapítására irányuló magas színvonalú kutatási együttműködés elősegítésére.

([1]) Az Eurostat, Europop2010 népességi előrejelzés szerint a 65 év feletti európaiak száma majdnem duplájára – 87 millió főről (2010) 153 millióra (2060) – emelkedik az elkövetkező ötven évben.
([2]) Ugyanott.
([3]) COM(2009) 180 végleges. Az idősödő népesség hatásának kezelése az Unióban (2009-es jelentés az idősödésről).
([4]) 9981/1/10 REV 1.
([5]) 14035/10.
([6]) Tanácsi következtetések (EPSCO 2010. december) 18132/10.

(9) 2010. május 26-i ülésén [1] a Versenyképességi Tanács meghatározott és megalapozott egy sor lehetséges közös programozási kezdeményezést, köztük a „Hosszabb élet, jobb életminőség – A demográfiai változás jelentette lehetőségek és kihívások" kezdeményezést, mint olyan területeket, ahol a közös kutatási programozás számottevő hozzáadott értéket biztosítana a tagállamok jelenlegi elaprózott erőfeszítéseihez képest. Ezért következtetéseket fogadott el, amelyekben elismerte, hogy a témát illetően közös programozási kezdeményezést kell indítani, és felkérte a Bizottságot arra, hogy vegyen részt ennek elkészítésében.

(10) A tagállamok egy ilyen közös programozási kezdeményezésben való részvételre irányuló szándékukat az elkötelezettségüket alátámasztó hivatalos levélben erősítették meg.

(11) A demográfiai változással és a népesség elöregedésével kapcsolatos kutatás közös programozása biztosíthatja az említett területen a kutatás összehangolását, és jelentős mértékben hozzájárulhat a népességelöregedés vizsgálatára irányuló, teljes egészében működőképes európai kutatási térség létrehozásához, illetve az e területen folytatott kutatások kapcsán Európa vezető szerepének és versenyképességének megerősítéséhez.

(12) Az ezen ajánlásban meghatározott célok elérése érdekében a tagállamoknak biztosítaniuk kell az együttműködést és a kiegészítő jelleget a fontosabb kapcsolódó kezdeményezésekkel – így a saját lakókörnyezetben való életvitel segítését szolgáló közös programmal [2] és az aktív és egészséges időskorral foglalkozó innovációs partnerséggel, a keretprogramból támogatott K + F tevékenységgel, különösen az IKT, az egészségügy, a társadalomtudományok területein, továbbá a SHARE ERIC [3] és az ERA-AGE II [4] projektekhez hasonló kutatási kezdeményezésekkel.

(13) Annak érdekében, hogy a Bizottság jelentést tudjon tenni az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, a tagállamoknak rendszeresen jelentést kell tenniük a Bizottságnak a közös programozási kezdeményezéssel kapcsolatosan elért eredményekről,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

1. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki és tartsanak fenn egy közös elképzelést arra vonatkozóan, hogy az uniós szintű kutatás területén folytatott együttműködés és koordináció hogyan segíthet a demográfiai változás kihívásainak kezelésében, illetve a benne rejlő lehetőségek kihasználásában.

2. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki stratégiai kutatási menetrendet, amely rögzíti a közép- és hosszú távú kutatási célokat és szükségleteket a demográfiai változás terén. A stratégiai kutatási menetrendnek célszerű tartalmaznia egy olyan végrehajtási tervet, amely megállapítja a prioritásokat és a határidőket, és pontosan meghatározza a végrehajtáshoz szükséges intézkedéseket, eszközöket és forrásokat.

3. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a stratégiai kutatási menetrendbe és a végrehajtási tervbe építsék be a következő intézkedéseket:

   a) a vonatkozó nemzeti programokkal és kutatási tevékenységekkel kapcsolatos információk meghatározása és megosztása;

   b) a közös előrejelzések és a technológiaértékelési kapacitások megerősítése;

   c) az információk, az erőforrások, a bevált gyakorlatok, a módszerek és az iránymutatások megosztása;

   d) azon területek vagy kutatási tevékenységek meghatározása, amelyek esetében az összehangolás, a közös ajánlati felhívások vagy pedig az erőforrások összevonása előnyösek lehetnek;

   e) a d) pontban említett területeken folytatandó közös kutatás szabályainak meghatározása;

   f) az idősebb emberek, továbbá hivatásos és nem hivatásos gondozóik szükségleteinek áttekintése az elöregedéssel kapcsolatos kutatási programok célkitűzéseinek meghatározásakor;

   g) adott esetben a meglévő kutatási infrastruktúrák megosztása vagy új eszközöknek – pl. összehangolt adatbankoknak vagy az elöregedési folyamatok tanulmányozására szolgáló modellek – a kialakítása;

   h) a közszféra és a magánszféra közötti szorosabb együttműködés ösztönzése, továbbá nyílt innováció a demográfiai változáshoz és a népességelöregedéshez kapcsolódó különböző kutatási tevékenységek és üzleti ágazatok között;

   i) a tudás, az innováció és az interdiszciplináris módszertani megközelítések exportálása és terjesztése;

   j) a demográfiai változással és a népességelöregedéssel foglalkozó kutatóintézetek közötti hálózatok kialakítása.

4. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy hozzanak létre a demográfiai változás és a népességelöregedés területén hatékony, közös irányítási struktúrát, amelynek feladata az együttműködésre és a koordinációra vonatkozó közös feltételek, szabályok és eljárások megállapítása, valamint a stratégiai kutatási menetrend végrehajtásának nyomon követése.

5. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy nemzeti kutatási programjaikon keresztül és a közös programozás keretfeltételeiről a közös programozással foglalkozó magas szintű tanácsi csoport által elfogadott iránymutatásokkal összhangban közösen hajtsák végre a stratégiai kutatási menetrendet.

[1] 10246/10.
[2] Együttdöntési jelentés, sajtóközlemény: http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=en&type=IM-PRESS&reference=20080121IPR19252
[3] http://www.share-project.org/t3/share/fileadmin/press_information/SHARE_ERIC-EN_upload.pdf
[4] http://futurage.group.shef.ac.uk/

6. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy működjenek együtt a Bizottsággal olyan lehetséges bizottsági kezdeményezések feltérképezése érdekében, amelyek segítséget nyújthatnak a tagállamoknak a stratégiai kutatási menetrend kidolgozásában és végrehajtásában, továbbá a közös programoknak az e területet érintő egyéb olyan uniós kezdeményezésekkel való összehangolásában, mint az aktív és egészséges időskorral foglalkozó európai innovációs partnerség vagy a saját lakókörnyezetben való életvitel segítését szolgáló közös program.

7. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy éves jelentések formájában rendszeresen számoljanak be a Bizottságnak a közös programozási kezdeményezéssel kapcsolatosan elért eredményekről.

Kelt Brüsszelben, 2011. július 11-én.

a Bizottság részéről

Neelie KROES

alelnök